

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ КОГНІТИВНИХ ПОРУШЕННЯХ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ КОГНІТИВНИХ ПОРУШЕННЯХ» підготовки бакалавра.

Розробник: Ульяницька Наталія Ярославівна, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, кандидат біологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Індика С. Я.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

протокол № 6 від 21 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	22 Охорона здоров'я 227 Терапія та реабілітація Фізична терапія, ерготерапія Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання: 4-й
		Семестр: 8-й
ІНДЗ: немає		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Консультації – 10 год.
		Самостійна робота – 110 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП Ульяницька Наталія Ярославівна

Науковий ступінь: кандидат біологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація: (+380505539523; ulianutskay.natalia@vnu.edu.ua)

Дні занять: заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Фізична терапія при когнітивних порушеннях» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти бакалаврського рівня. Сучасна концепція фізичної терапії та ерготерапії базується на фундаментальних поняттях і медико-біологічному обґрунтуванні механізмів впливу різноманітних факторів на життєдіяльність організму, на системи забезпечення гомеостазу та їх пристосування до нових умов існування, чи морфо-функціональних змін організму після травм і перенесених хвороб.

«Фізична терапія при когнітивних порушеннях» включає ознайомлення здобувачів з методами соціологічного, педагогічного та клінічного дослідження; основними показами та протипоказами щодо проведення заходів фізичної реабілітації; особливостями обстеження у фізичній терапії та ерготерапії, підбору спеціальних тестів та шкал; врахування етичних та юридичних вимог ведення документації. Ефективність вищеперерахованих заходів значною мірою визначається узгодженістю усіх ланок реабілітаційного процесу, а також злагодженою роботою мультидисциплінарної команди.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Фізична терапія при когнітивних порушеннях» є формування у здобувачів вищої освіти системних теоретичних знань і практичних навичок щодо оцінювання, планування, реалізації та контролю ефективності програм фізичної терапії у осіб з когнітивними порушеннями різної етіології відповідно

до біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

Опанування ВОК дасть змогу фахівцеві в подальшому здатність проводити обстеження, тестування й оцінювання потреб і можливостей пацієнта/клієнта. Основою формування знань, умінь і навичок у освітньому компоненті «Фізична терапія при когнітивних порушеннях» є лекційні заняття, практичні заняття, індивідуальні консультації, а також самостійна робота.

3. Soft skills:

- здатність логічно і критично мислити;
- креативність, оригінальність та ініціативність;
- уміння працювати в команді та взаємодіяти;
- навички ефективної комунікації;
- навички емпатії в комунікативних ситуаціях;
- логічна аргументація;
- розв'язання проблем та формування ідей;
- здатність керувати своїм часом, розуміння важливості дедлайну (вчасного та якісного виконання поставлених завдань).

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи когнітивних порушень						
Тема 1. Нейрофізіологічні основи когнітивних функцій.	15	2	2	10	1	ДС /5
Тема 2. Класифікація когнітивних порушень (легкі когнітивні розлади, деменція, посттравматичні порушення).	15	2	2	10	1	РЗ /5
Тема 3. Когнітивні порушення при інсульті, ЧМТ, нейродегенеративних захворюваннях.	13	-	2	10	1	РМГ /5
Тема 4. Біопсихосоціальна модель та МКФ у роботі з когнітивними порушеннями	13	-	2	10	1	РЗ /5
Тема 5. Принципи доказової практики.	15	2	2	10	1	РЗ /5
Разом за модулем 1	71	6	10	50	5	5
Змістовий модуль 2. Оцінювання та планування та методи фізичної терапії при когнітивних порушеннях						
Тема 6. Скринінгові інструменти оцінювання когнітивних функцій.	15	2	2	10	1	ДС /5
Тема 7. Функціональна оцінка активності та участі. Формулювання реабілітаційного діагнозу. Постановка SMART-цілей.	13	-	2	10	1	ДБ /5

Тема 8. Когнітивно-моторне тренування. Аеробні навантаження та нейропластичність.	13	-	2	10	1	РЗ/5
Тема 9. Тренування рівноваги та профілактика падінь.	13	-	2	10	1	РЗ /5
Тема 10. Навчання пацієнта та родини. Мультидисциплінарний підхід.	25	2	2	20	1	РЗ /5
Разом за модулем 2	79	4	10	60	5	5
Всього годин / Балів	150	10	20	110	10	5/120

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РЗ – розв’язування задач; РМГ – робота в малих групах.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях та на підсумкових контрольних роботах під час вивчення відповідних тем.

№ з/п	Тема	К-сть годин
1	Тема 1. Нейрофізіологічні основи когнітивних функцій. Перелік питань для опрацювання: 1. Що таке когнітивні функції? Охарактеризуйте їх основні компоненти. 2. Нейрофізіологічні механізми уваги та пам’яті. 3. Виконавчі функції та їх роль у повсякденному функціонування.	10
2.	Тема 2. Класифікація когнітивних порушень (легкі когнітивні розлади, деменція, посттравматичні порушення). 1. Класифікація когнітивних порушень (легкі, помірні, тяжкі). 2. Основні причини когнітивних порушень у дорослих та людей похилого віку.	10
3.	Тема 3. Когнітивні порушення при інсульті, ЧМТ, нейродегенеративних захворюваннях. Перелік питань для опрацювання: 1. Шкала Rancho Los Amigos. 2. Монреальська шкала оцінки когнітивних функцій.	10
4.	Тема 4. Біопсихосоціальна модель та МКФ у роботі з когнітивними порушеннями. Перелік питань для опрацювання: 1. Біопсихосоціальна модель здоров’я у реабілітації. 2. Використання МКФ у роботі фізичного терапевта.	10

5.	Тема 5. Принципи доказової практики. Перелік питань для опрацювання: 1. Принципи доказової практики. 2. Безпека пацієнта під час фізичної терапії. 3. Профілактика падінь у пацієнтів із когнітивними порушеннями.	10
6.	Тема 6. Скринінгові інструменти оцінювання когнітивних функцій. Перелік питань для опрацювання: 1. Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ. 2. Рухова активність (функціональні можливості). 3. Шкала BARHTEL	10
7.	Тема 7. Функціональна оцінка активності та участі. Формулювання реабілітаційного діагнозу. Постановка SMART-цілей. Перелік питань для опрацювання: 1. М'язовий тонус кінцівки. 2. Модифікована шкала Ашворта. 3. Шкала Тардье. 4. Шкала тонузу привідних м'язів. 5. Шкала частоти м'язових спазмів Пен. 6. Функціональна здатність кінцівки. 7. Шкала Комітету медичних досліджень. 8. Шкала Френха. 9. Шкала Брансторма. 10. Шкала функціональної незалежності. 11. Тест дев'яти отворів і стержнів.	20
8.	Тема 8. Когнітивно-моторне тренування. Аеробні навантаження та нейропластичність. Перелік питань для опрацювання: 1. Принципи нейропластичності та їх використання. 2. Когнітивно-моторне тренування: сутність та приклади. 3. Метод подвійних завдань (dual-task training). 4. Аеробні вправи та їх вплив на когнітивні функції.	10
9.	Тема 9. Тренування рівноваги та профілактика падінь. Перелік питань для опрацювання: 1. Тренування рівноваги у пацієнтів із когнітивними порушеннями. 2. Тренування ходи та мобільності. 3. Навчання новим руховим навичкам при когнітивному дефіциті. 4. Використання ігор та функціональних завдань у терапії. 5. Використання асистивних технологій. 6. Домашні програми фізичної терапії.	10
10	Тема 10. Навчання пацієнта та родини. Мультидисциплінарний підхід. Перелік питань для опрацювання: 1. Особливості комунікації з пацієнтами із деменцією. 2. Комунікація з пацієнтами після ЧМТ та інсульту. 3. Навчання родини та опікунів. 4. Роль мультидисциплінарної команди. 5. Етичні аспекти роботи з пацієнтами із когнітивними порушеннями. 6. Психоемоційна підтримка пацієнтів. 7. Соціальна інтеграція та участь пацієнтів. 8. Оцінювання ефективності програм фізичної терапії.	10
Разом		110

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення вибіркового освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Оцінювання здійснюється згідно [Положення](#) про електронний журнал.

У разі переходу на дистанційне навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами

університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#), які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, забезпечується відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 120 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Поняття когнітивних функцій та їх структура.
2. Класифікація когнітивних порушень.
3. Легкі когнітивні порушення та деменція: клінічні особливості.
4. Когнітивні порушення після інсульту.
5. Когнітивні порушення після черепно-мозкової травми.
6. Когнітивні розлади при нейродегенеративних захворюваннях.
7. Біопсихосоціальна модель здоров'я у реабілітації.
8. Використання МКФ у фізичній терапії осіб із когнітивними порушеннями.
9. Нейропластичність та її значення у відновленні когнітивних функцій.
10. Роль фізичної активності у профілактиці когнітивного зниження.
11. Скринінг когнітивних функцій: принципи та завдання.
12. Оцінювання пам'яті, уваги та виконавчих функцій.
13. Функціональна оцінка активності та участі.
14. Формулювання реабілітаційного діагнозу.
15. Постановка SMART-цілей у фізичній терапії.
16. Визначення реабілітаційного потенціалу пацієнта.
17. Документування реабілітаційного процесу.
18. Принципи побудови програм фізичної терапії при когнітивних порушеннях.
19. Когнітивно-моторне тренування: поняття та застосування.
20. Метод подвійних завдань (dual-task training).
21. Аеробні вправи та когнітивні функції.
22. Тренування рівноваги та профілактика падінь.
23. Навчання новим руховим навичкам при когнітивному дефіциті.
24. Навчання пацієнтів і родичів компенсаторним стратегіям.
25. Особливості комунікації з пацієнтами з когнітивними порушеннями.
26. Роль мультидисциплінарної команди.
27. Етичні аспекти роботи з пацієнтами із когнітивними розладами.
28. Профілактика падінь та безпечне середовище.
29. Оцінювання ефективності реабілітаційних втручань.
30. Доказова практика у фізичній терапії при когнітивних порушеннях.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
1–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Вакуленко Л.О., Клапчук В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. 371 с.
2. Швесткова О. Ерготерапія: підручник / О. Швесткова, С. Катержина. Київ: Чеський центр у Києві, 2019. 280 с.
3. Шевчук В.І., Романчук О.П. Основи реабілітації та МКФ. Львів : ЛДУФК, 2019. 224 с.
4. American Physical Therapy Association. Guide to Physical Therapist Practice 4.0. Alexandria : АРТА, 2020.
5. Dean E., Al-Obaidi S., et al. The First Physical Therapy Summit on Global Health. *Physiotherapy Theory and Practice*. 2011. Vol. 27(8). P. 531–547.
6. Jette A.M. Toward a Common Language for Functioning, Disability, and Health. *Physical Therapy*. 2006. Vol. 86(5). P. 726–734.
7. Kraus de Camargo O. et al. The ICF: A Framework for Setting Goals in Rehabilitation. *Developmental Medicine & Child Neurology*. 2019. Vol. 61(1). P. 34–40.
8. Wade D.T., Halligan P.W. New Wine in Old Bottles: The WHO ICF as an Explanatory Model of Human Behaviour. *Clinical Rehabilitation*. 2003. Vol. 17. P. 349–354.
9. World Health Organization. Global Action Plan on the Public Health Response to Dementia 2017–2025. Geneva : WHO, 2017. 44 p.

Додаткова:

1. Андрійчук О.Я. Обстеження постави у практичній діяльності фізичного терапевта./Андрійчук О.Я, Грейда Н.Б., Ульяницька Н.Я. /Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Actual problems of science and practice» 27-28 april 2020, Stockholm Sweden. С 224-227.
2. Антропова Т. О. Обстеження та визначення стану здоров'я: навч. пос. /Т.О.Антропова, А.А. Пісарев, О.І. Колісниченко. Київ, 2006. 352 с.
3. Бісмак О.В. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / О.В. Бісмак, Н.Г. Мельнік. Х.: Вид-во Бровін О.В., 2010. 120 с.
4. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А.С.Макаренка, 2020. 368 с.
5. Лях Ю. Є. Комп'ютерна стабілографія в практичній роботі фізичного терапевта, ерготерапевта / Ю. Є. Лях, О. В. Усова, О. О. Якосон, Н. Я. Ульяницька, А. П. Романюк, М. В. Лях, В. О. Мельничук // Фізична активність і якість життя людини: Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (11–13 червня, 2019 р.). Луцьк–Світязь, 2019. С. 85.
6. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев та ін. К.: ВСВ «Медицина», 2013. 464 с.
7. Медична та соціальна реабілітації: навчальний посібник / за заг. ред. І.Р. Мисули, Л.О. Вакуленко. Тернопіль: ТДМУ, 2005. 402 с.
8. Мухін В. М. Фізична реабілітація / В. М. Мухін. 3-тє вид. К.: Олімп. л-ра, 2009. 448 с.
9. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підруч. для студентів I рівня вищ. освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" / за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль : ТДМУ "Укрмедкнига", 2020. 372 с.

10. Пешкова О. В. Фізична реабілітація при захворюваннях внутрішніх органів : навчальний посібник / О. В. Пешкова. Харків : СПДФО, 2011. 312 с.
11. Полянська О. С. Основи реабілітації, фізіотерапії, лікувальної фізичної культури і масажу / За ред. В. В. Клапчука, О. С. Полянської. Чернівці : Прут, 2006. 208 с.
12. Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. К.: ВСВ "Медицина", 2011. 296 с.
13. Примачок Л. Л. Історія медицини та реабілітації: навч. посіб./ Л. Л. Примачок. – Ніжин: НДУ ім. Гоголя, 2015. – 104 с.
14. Романюк А. П. Вегетативний індекс Кердо у осіб до та після занять інверсійно-декомпресійними вправами на тренажері УФК / А. П.
15. Романюк, Н. Я. Ульяницька, О. О. Якобсон, О. В. Усова, Р. А. Максимчук // Сучасні досягнення спортивної медицини, фізичної та реабілітаційної медицини–2019: Матеріали IV Всеукраїнського з'їзду фахівців із спортивної медицини та лікувальної фізкультури (11–13 квітня, 2019 р.). Дніпро, 2019. С. 155–157.
16. Bieler, T, et. all. Intra-rater Reliability and Agreement of Muscle Strength, Power and Functional Performance Measures in Patients with Hip Osteoarthritis. J Rehabil Med 2014; 46:997-1005.
17. Bohannon RW, Bubela DJ, Magasi SR, Wang Y, Gershon RC. Sit-to-stand test: performance and determinants across the age-span. Isokinetics and Exercise Science. 2010;18(4):235–240.
18. Mong Y, Teo TW, Ng SS. 5-repetition sit-to-stand test in subjects with chronic stroke: reliability and validity. Arch Phys Med Rehabil. 2010;91(3): 407-413.
19. Whitney SL, Wrisley DM, Marchetti GF, Gee MA, Redfern MS, Furman JM. Clinical measurement of sit-to-stand performance in people with balance disorders: validity of data for the Five-Times-Sit-to-Stand Test. Phys Ther. 2005;85(10):1034-1045.
20. Whitney SL, Wrisley DM, Marchetti GF, Gee MA, Redfern MS, Furman JM. Clinical measurement of sit-to-stand performance in people with balance disorders: validity of data for the Five-Times-Sit-to-Stand Test. Phys Ther. 2005;85(10):1034-1045.

Інтернет-ресурси:

1. Рада ерготерапевтів європейських країн / Council of Occupational Therapists for the European Countries <http://www.cotec-europe.org>
2. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT) <http://www.wfot.org>
3. Концепція нової системи охорони здоров'я
//http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf